

de l'obra de sant Vicens. Serveix com d'introducció a tot el llibre un resum de la bibliografia referent al Sant, dividida per nacions i acompanyada d'una crítica breu i justa que situa tot seguit el lector respecte de l'obra examinada. Els estudis vicentins fan, amb aquesta publicació, un avenç considerable. — F. M. T.

Estudis sobre Arnau de Vilanova

ARNAU DE VILANOVA: *Confessió de Barcelona*, publicada per Ramon d'Alòs. Barcelona, Consell de Pedagogia de la Mancomunitat de Catalunya, 1921. — 24 pp.

Obra escrita en 1305 i conservada sols en un ms. de Morella. Havia restat inèdita i desconeguda llevat d'una citació breu que en fa la sentència tarragonina condemnatòria de les obres d'A. de V. de 1316.

FRANCESCO EHRLE, S. J.: *Arnaldo de Villanova ed i «Thomastiste» en Gregorianum* (I, 1920, pàgines 475-501).

En aquest article que no poguérem citar en l'ANUARI anterior, l'eminentíssim autor troba la més antiga menció del mot «tomistes» (*thomatiste*) en les obres d'A. de V. Això li dóna ocasió de tractar de les idees reformistes i escatològiques del nostre metge i de les seves relacions amb l'ordre dominicana. Es un treball que caldrà tenir en compte per la llum que aporta a l'estudi de la personalitat d'A. de V.

JOSEP M.^a POU I MARTÍ, O. F. M.: *Jaime II de Aragón, el cardenal Mincio de Murrovalle O. F. M., y Arnaldo de Vilanova. 1310*, en *Archivo Ibero Americano* (1923, XX, pp. 110-112).

S'hi publica la carta de Jaume II al susdit cardenal responnent a la que aquest li havia escrit sobre l'al·locució feta per A. de V. en Consistori, difamatòria per als reis Jaume II i Frederic.

A. RIVAS: *La patria de Arnaldo de Vilanova en «Las Provincias». Diario de Valencia. Almanaque para 1925* (pp. 275-278).

Creu que A. de V. — la pàtria valenciana del qual és cosa que hom pot donar gairebé per segura — pot haver estat natural de Vilanova del Grau, l'antiga Vilanova de la Mar, prop de la capital valenciana.

Des Meisters A. de Villanova Parabeln der Heilkunst. — Leipzig Barth, 1922.

S'hi remarca la importància d'A. de V. en la història de la medicina.

JOAQUIM TUIXANS: *Noticiari de la Família del Mestre Arnau de Vilanova, metge valencià.* — Vilarreal, Imp. J. A. Botella, 1926. — 16 pp.

Encara sobre A. de V. recordarem articles que citem en altres llocs: de R. d'Alòs en la *Miscel·lània Prat de la Riba* (1923) i en el volum d'homenatge al Prof. H. Finke (1925); de L. Frati a l'*Archivum Romanicum* (1921); de J. Rubió Balaguer a la *Revista dels Llibres* (1926). — R. d'A.-M.

Estudis sobre Joan Lluís Vives

FOSTER WATSON: *Juan Luis Vives: A escolar of the Renaissance, 1492-1540* (Transactions R. S. L., new series, I, 1920). — 21 pp.

Es una glossa magnífica i plena d'erudició dels mots que Teissier inseria en 1696 en els seus *Eloges des Hommes Sçavans*: «Budé, Erasme i Vives foren els homes més doctes de la seva centúria i, certament, els triumvirs de la República de les Lletres.» Budé i Erasme han estat estudiats sense interrupció i el seu nom frueix avui com en els temps passats de la merescuda fama; Vives ha estat més oblidat i injustament i el Prof. Watson ho mostra fent desfilar ràpidament davant els nostres ulls la vida escolar de Joan Lluís, primer a la seva ciutat materna, després a París, a

Bruges, a Lovaina i, finalment, a Oxford. Veiem l'ambient dominant en cada centre, la gent que hi professava, el que Vives n'ha rebut i com s'ha format la seva personalitat vigorosa i universal, sense perdre mai del tot el contacte amb el propi país, ja que, com observa molt justament l'autor, «to Vives his nationality was a help to his humanism».

FOSTER WATSON: *Luis Vives, el gran valenciano*. — Oxford University Press, 1922. (Vol. IV de les *Hispanic Notes & Monographs* de la Hispanic Society of America), VIII+126 pp. i 8 làms.

Biografia de Joan Lluís Vives escrita amb l'amor i la competència d'un home que s'ha consagrat al seu estudi. Tenint en compte el públic de llengua anglesa al qual s'adreça principalment el llibre, la part que fa referència a les relacions de Vives amb Anglaterra i les grans figures del seu temps, Caterina d'Aragó, Tomàs Moro, el cardenal Wolsey, etc., és tractada amb molta major extensió i més deteniment, sense ometre, de totes maneres, res essencial dels altres aspectes de la seva vida.

Vives, por FOSTER WATSON, M. G. PARMENTIER y M. CH. PEYNAUD. — Madrid, Ediciones de «La Lectura», 1933. — 121 pp.

A continuació d'una brevíssima nota biogràfica, a manera d'introducció, hom publica els estudis següents: de Watson: *El padre de la psicología moderna i Vives y sus doctrinas pedagógicas*, de M. J. Parmentier: *Juan Luis Vives: sus teorías de la educación y su influjo sobre los pedagogos ingleses*; M. Ch. Peynaud: *La pedagogía de Vives*. Com mostra la simple enunciació dels títols, s'han aplegat en aquest volum quatre estudis referents a Vives com a psicòleg i pedagog, deguts tots ells a homes especialitzats i encaminats principalment a donar a conèixer als qui s'ocupen en coses d'ensenyament aquest aspecte tan nou i interessant del mestre valencià.

LUIS VIVES: *Tratado de la Enseñanza*. Traducido por José Ontañón. Prólogo de Foster Watson. — Madrid, Ediciones de «La Lectura», 1923. — XLVI+VII+268 pp.

Dins la mateixa editorial del llibre anterior, hom ha publicat aquesta traducció, prou acurada, del tractat d'ensenyament de Lluís Vives. El pròleg del Prof. Watson és un magnífic estudi de l'aspecte pedagògic de Joan Lluís.

NECROLOGIA

Isidre Bonsoms i Sicart

El dia 14 de novembre de 1922 el senyor Isidre Bonsoms finava a Valldemossa (Mallorca), on s'havia triat la casa i instal·lat la seva biblioteca. Entremig dels seus llibres, que havia anat percaçant per diversos indrets d'Europa amb constància i a força de dispendis, va colpir-lo una llarga i pesada malaltia que va acabar amb la seva resistència.

Ell havia anat formant-la, la seva biblioteca, durant un espai de més de quaranta anys amb gran amor i fruïció. L'afecció als llibres i a la lectura li venia de molt lluny, des del temps de la seva primera juvenesa quan estudiava a Alemanya. Ell recordava aquelles primeres adquisicions com les de tot al llarg de la vida, en les seves converses trencades, plenes d'amenitat. Els anava acoblant i vestint amb bones relligadures, quan el llibre adquirit no en tenia de venerables, que sempre, com es comprèn, restaurava i completava; així la seva col·lecció esdevenia notable també baix l'aspecte de l'art del relligador, constant les més conegudes firmes de França i d'Anglaterra, tant antigues com modernes. Des de bon principi havia procurat formar una biblioteca cervànica que, passant els anys, va adquirir la més gran anomenada, essent conegut dels grans centres de llibreria i fent-se representar en les vendes de les més il·lustres biblioteques particulars que es desfeien. Tenint com a naturals diverses llengües europees i fent viatges periòdics i llargues estades en diferents països, de vegades n'havia emprès de difícils expressament per la recerca d'una edició rara que no posseís. Així era un enamorat veritable del llibre, però un enamorat intel·ligent i un constant lector i inquiridor.